

Na osnovu člana 14 tačka 4, člana 32 i člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG”, br. 40/10, 6/13, 70/17 i 125/23) i člana 66 Zakona o platnom prometu („Službeni list CG”, br. 62/13 i 111/22), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 9. maja 2024. godine, donio je

ODLUKU
O ZAHTJEVIMA ZA IZVRŠAVANJE KREDITNIH TRANSFERA I DIREKTNIH
ZADUŽENJA U EURIMA UNUTAR JEDINSTVENOG PODRUČJA
PLAĆANJA U EURIMA (SEPA)

Osnovna odredba

Član 1

Ovom odlukom utvrđuju se zahtjevi za izvršavanje međunarodnih platnih transakcija putem kreditnih transfera i direktnih zaduženja u eurima unutar jedinstvenog područja plaćanja u eurima (u daljem tekstu: SEPA) kada se jedan od pružalaca platnih usluga nalazi u Crnoj Gori, a drugi unutar SEPA, uključujući i elemente naloga za izvršavanje tih transakcija.

Izuzeća

Član 2

Ova odluka ne primjenjuje se na:

- 1) platne transakcije koje se obavljaju između pružalaca platnih usluga i unutar njih, uključujući i njihove agente ili ogranke, za njihov račun;
- 2) platne transakcije koje se obrađuju i poravnavaju u sistemu velikih plaćanja utvrđenih propisom Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka), osim direktnog zaduženja čije obavljanje u sistemu velikih plaćanja platilac nije izričito zahtijevao;
- 3) platne transakcije pomoću platne kartice ili sličnog uređaja, uključujući podizanje gotovine, osim ako se platna kartica ili sličan uređaj koristi samo za generisanje potrebnih informacija za neposredno izvršenje kreditnog transfera ili direktnog zaduženja na račun za plaćanje i sa računa za plaćanje;
- 4) platne transakcije putem telekomunikacionog, digitalnog ili informaciono-tehnološkog uređaja, ako takve transakcije ne rezultiraju kreditnim transferom ili direktnim zaduženjem na račun za plaćanje i sa računa za plaćanje;
- 5) izvršavanje novčanih doznaka u skladu sa zakonom se uređuje platni promet (u daljem tekstu: Zakon);
- 6) platne transakcije prenosa elektronskog novca, ako takve transakcije ne rezultiraju kreditnim transferom ili direktnim zaduženjem na račun za plaćanje i sa računa za plaćanje.

Ako se platne šeme zasnivaju na platnim transakcijama koje se izvršavaju kreditnim transferima ili direktnim zaduženjima, ali sadrže dodatne opcione osobine ili usluge, ova odluka primjenjuje se samo na osnovne kreditne transfere ili direktna zaduženja.

Platna šema, u smislu ove odluke, je skup pravila, praksi, standarda i smjernica ugovorenih za izvršavanje platnih transakcija putem kreditnih transfera i direktnih zaduženja u eurima kada se jedan od pružalaca platnih usluga nalazi u Crnoj Gori, a drugi unutar SEPA, koji je izdvojen od infrastrukture ili platnog sistema koji podržava funkcionisanje te platne šeme.

Zahtjevi za izvršavanje transakcija kreditnog transfera i direktnog zaduženja

Član 3

Pružalac platnih usluga dužan je da pri izvršavanju transakcija kreditnog transfera i direktnog zaduženja:

- 1) koristi identifikacionu oznaku računa za plaćanje za utvrđivanje računa za plaćanje, u skladu sa instrukcijom iz tačke 1 podtačka a) Priloga I ove odluke, kojim se bliže uređuju tehnički zahtjevi za izvršavanje kreditnih transfera i direktnih zaduženja koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio;
- 2) primjenjuje format poruka iz tačke 1 podtačka b) Priloga I ove odluke, kada prenose platne transakcije drugom pružaocu platnih usluga ili preko platnog sistema za mala plaćanja;
- 3) obezbjeđuje da korisnici platnih usluga koriste identifikacionu oznaku računa za plaćanje iz tačke 1 podtačka a) Priloga I ove odluke za utvrđivanje računa za plaćanje;
- 4) obezbjeđuje da se, kada korisnik platnih usluga koji nije potrošač ili mikro pravno lice, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo, inicira ili prima pojedinačne kreditne transfere ili pojedinačna direktna zaduženja koja se prenose zajedno (u paketu, *eng.* bundled), primjenjuje format poruka iz tačke 1 podtačka b) Priloga I ove odluke.

Pored zahtjeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana, pružalac platnih usluga dužan je da, na zahtjev korisnika platnih usluga, koristi format poruka iz tačke 1 podtačka b) Priloga I ove odluke u odnosu na tog korisnika platnih usluga.

Pružalac platnih usluga dužan je da, pri izvršavanju kreditnih transfera i direktnog zaduženja, postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

Pružalac platnih usluga dužan je da, pri izvršavanju kreditnih transfera, postupa u skladu sa sljedećim zahtjevima:

- 1) pružalac platnih usluga platioca dužan je da obezbijedi da platilac dostavlja podatke iz tačke 2 podtačka a) Priloga I ove odluke;

- 2) pružalac platnih usluga platioca dužan je da dostavi pružaocu platnih usluga primaoca plaćanja podatke iz tačke 2 podtačka b) Priloga I ove odluke;
- 3) pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da dostavi ili stavi na raspolaganje primaocu plaćanja podatke iz tačke 2 podtačka d) Priloga I ove odluke.

Pružalac platnih usluga dužan je da, pri izvršavanju direktnih zaduženja, postupa u skladu sa sljedećim zahtjevima:

- 1) pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da obezbijedi da:
 - a) primalac plaćanja dostavi podatke iz tačke 3 pod a) Priloga I ove odluke sa prvim i svakim sljedećim direktnim zaduženjem ili sa jednokratnim direktnim zaduženjem;
 - b) platilac daje saglasnost i primaocu plaćanja i pružaocu platnih usluga platioca, direktno, ili indirektno preko primaoca plaćanja, da se date saglasnosti, zajedno sa naknadnim izmjenama ili poništenjem, čuvaju od strane primaoca plaćanja ili treće strane u ime primaoca plaćanja, i da pružalac platnih usluga obavijesti primaoca plaćanja o toj obavezi u skladu sa Zakonom;
- 2) pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da dostavi pružaocu platnih usluga platioca podatke iz tačke 3 podtačka b) Priloga I ove odluke;
- 3) pružalac platnih usluga platioca dužan je da dostavi ili stavi na raspolaganje platiocu podatke navedene u tački 3 podtačka c) Priloga I ove odluke;
- 4) obezbijedi pravo platiocu da svom pružaocu platnih usluga da instrukciju da:
 - a) ograniči naplatu direktnog zaduženja na određeni iznos i/ili vremenski okvir ili oboje;
 - b) ako saglasnost prema platnoj šemi ne uključuje pravo na povraćaj novčanih sredstava, da provjeri svaku transakciju direktnog zaduženja i provjeri da li su iznos i vremenski okvir dostavljene transakcije direktnog zaduženja jednaki iznosu i vremenskom okviru iz saglasnosti, prije zaduživanja njihovog računa za plaćanje i na osnovu podataka iz saglasnosti;
 - c) blokira sva direktna zaduženja računa za plaćanje platioca ili da blokira sva direktna zaduženja koja je inicirao jedan ili više navedenih primalaca plaćanja, ili da odobri samo direktna zaduženja koja je inicirao jedan ili više navedenih primalaca plaćanja;
- 5) ako ni primalac plaćanja ni platilac nisu potrošači, pružaoci platnih usluga nisu dužni da postupaju u skladu sa tačkom 4 ovog stava;
- 6) pružalac platnih usluga platioca dužan je da obavijesti platioca o pravima iz tačke 4 ovog stava u skladu sa Zakonom;
- 7) sa prvom i svakom sljedećom transakcijom direktnog zaduženja ili sa jednokratnom transakcijom direktnog zaduženja primalac plaćanja šalje podatke iz saglasnosti svom pružaocu platnih usluga, a pružalac platnih usluga primaoca plaćanja prenosi podatke iz saglasnosti pružaocu platnih usluga platioca sa svakom transakcijom direktnog zaduženja.

Pored zahtjeva iz st. 1 i 2 ovog člana, primalac plaćanja koji prima kreditne transfere saopštava svojim platiocima za svaki traženi kreditni transfer svoju identifikacionu oznaku računa za plaćanje iz tačke 1 podtačka a) Priloga I ove odluke.

Prije prve transakcije direktnog zaduženja, platilac saopštava identifikacionu oznaku svog računa za plaćanje u skladu sa tačkom 1 podtačka a) Priloga I ove odluke.

Ne dovodeći u pitanje odredbu stava 5 tačka 1 podtačka b ovog člana, ako okvirni ugovor između platioca i pružaoca platnih usluga platioca ne predviđa pravo na povraćaj novčanih sredstava, pružalac platnih usluga platioca dužan je da, prije zaduživanja računa za plaćanje platioca, na osnovu informacija iz saglasnosti, provjeri svaku transakciju direktnog zaduženja kako bi utvrdio da li je iznos dostavljene transakcije direktnog zaduženja jednak iznosu i u skladu sa vremenskim okvirom utvrđenim datom saglasnošću.

Pružaoци platnih usluga ne mogu da traže od korisnika platnih usluga da navedu poslovni identifikacioni broj pružaoca platnih usluga platioca ili pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja (u daljem tekstu: BIC).

Pružaoци platnih usluga ne mogu zahtijevati plaćanje dodatnih troškova ili drugih naknada za automatizovano sačinjavanje saglasnosti za platne transakcije inicirane preko ili pomoću platne kartice na prodajnom mjestu, koje dovode do direktnog zaduženja.

Na osnovu saglasnosti iz st. 5, 8, 10 i 11 ovog člana platilac daje odobrenje primaocu plaćanja i pružaocu platnih usluga platioca i dozvoljava primaocu plaćanja da inicira zaduženje naznačenog računa za plaćanje platioca, a pružaocu platnih usluga platioca da postupi u skladu sa datom instrukcijom.

Primjena

Član 4

Ova odluka primjenjuje se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Stupanje na snagu

Član 5

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

**PREDSJEDAVAJUĆA,
G U V E R N E R K A**

O.br. 0101- 3490 - 2/2024
Podgorica, 9. maj 2024. godine

dr Irena Radović, s.r.

TEHNIČKI ZAHTJEVI

1. Pored osnovnih zahtjeva utvrđenih članom 3 ove odluke, za transakcije kreditnog transfera i direktnog zaduženja primjenjuju se sljedeći tehnički zahtjevi:

- a) identifikaciona oznaka računa za plaćanje iz člana 3 stav 1 tač.1 i 3 ove odluke daje se po IBAN strukturi;
- b) standard za format poruka iz člana 3 stav 1 tač. 2 i 4 ove odluke mora biti ISO 20022 XML standard;
- c) polje sa podacima o plaćanju mora dozvoljavati unos 140 karaktera. Platne šeme mogu da dozvole veći broj karaktera, osim ako uređaj koji se koristi za slanje informacija ima tehnička ograničenja u vezi sa brojem karaktera, u kom slučaju se primjenjuje gornja granica uređaja u skladu sa tim tehničkim ograničenjem;
- d) informacije o referenci plaćanja i drugi elementi podataka dostavljeni u skladu sa tač. 2 i 3 ovog priloga, moraju biti preneseni u cjelosti i bez izmjena između pružalaca platnih usluga u lancu plaćanja;
- e) nakon što traženi podaci postanu dostupni u elektronskom obliku, platne transakcije moraju omogućiti potpuno automatizovanu, elektronsku obradu u svim fazama procesa tokom cijelog lanca plaćanja (direktnu obradu, engl. end-to-end straight-through processing), kako bi se cijeli proces plaćanja mogao voditi elektronski, bez ponovnog unosa ili ručnog posredovanja. Kada je primjenljivo, na isti način vrši se i izuzetna obrada transakcija kreditnog transfera i direktnog zaduženja;
- f) u platnim šemama ne smije biti određen najniži prag iznosa platne transakcije za kreditni transfer i direktno zaduženje, ali ne postoji obaveza obrade platnih transakcija čiji je iznos nula;
- g) u platnim šemama ne postoji obaveza izvršavanja kreditnih transfera i direktnih zaduženja čiji iznos prelazi iznos od EUR 999 999 999,99.

2. Pored tehničkih zahtjeva iz tačke 1 ovog priloga, za transakcije kreditnog transfera primjenjuju se i sljedeći zahtjevi:

- a) podaci iz člana 3 stav 4 tačka 1 ove odluke su:
 - ime platioca i/ili IBAN računa za plaćanje platioca;
 - iznos kreditnog transfera;
 - IBAN računa za plaćanje primaoca plaćanja;
 - ako je raspoloživo, ime primaoca plaćanja;
 - bilo koje informacije o plaćanju;
- b) podaci iz člana 3 stav 4 tačka 2 ove odluke su:
 - ime platioca;
 - IBAN računa za plaćanje platioca;
 - iznos kreditnog transfera;
 - IBAN računa za plaćanje primaoca plaćanja;
 - bilo koje informacije o opisu plaćanja;

- bilo koji identifikacioni kôd primaoca plaćanja;
- ime bilo koje referentne stranke primaoca plaćanja;
- svrha kreditnog transfera;
- bilo koja kategorija svrhe kreditnog transfera;

c) pored podataka iz tač. a) i b) ovog stava, pružalac platnih usluga platioca dužan je da dostavi pružaocu platnih usluga primaoca plaćanja sljedeće podatke:

- BIC pružaoca platnih usluga platioca, ako pružaoci platnih usluga koji učestvuju u platnoj transakciji ne ugovore drugačije;
- BIC pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja, ako pružaoci platnih usluga koji učestvuju u platnoj transakciji ne ugovore drugačije;
- identifikacioni kôd platne šeme;
- datum poravnanja kreditnog transfera;
- referentni broj poruke o kreditnom transferu pružaoca platnih usluga platioca;

d) podaci iz člana 3 stav 3 tačka 3 ove odluke su:

- ime platioca;
- iznos kreditnog transfera;
- bilo koje informacije o plaćanju.

Pored zahtjeva iz tačke 1 ovog priloga, za transakcije direktnog zaduženja primjenjuju se sljedeći zahtjevi:

a) podaci iz člana 3 stav 5 podtačka a) ove odluke su:

- vrsta direktnog zaduženja (ponavljajuće, jednokratno, prvo, zadnje ili povraćaj);
- ime primaoca plaćanja;
- IBAN računa za plaćanje primaoca plaćanja koji se odobrava za naplatu;
- ako je raspoloživo, ime platioca;
- IBAN računa za plaćanje platioca koji se zadužuje radi naplate;
- jedinstvena referentna oznaka ovlašćenja;
- datum potpisivanja ovlašćenja platioca;
- iznos za naplatu;
- ako ovlašćenje preuzima primalac plaćanja koji nije izdao ovlašćenje, jedinstvena referentna oznaka ovlašćenja koju je dao izvorni primalac plaćanja koji je izdao ovlašćenje;
- identifikator primaoca plaćanja;
- ako ovlašćenje preuzima primalac plaćanja koji nije primalac plaćanja koji je izdao ovlašćenje, identifikator izvornog primaoca plaćanja koji je izdao ovlašćenje;
- bilo koje informacije opisu plaćanja koje primalac plaćanja dostavi platiocu;
- bilo koja svrha naplate;
- bilo koja kategorija svrhe naplate;

b) podaci iz člana 3 stav 5 tačka 2 ove odluke su:

- BIC pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja, ako pružaoci platnih usluga koji učestvuju u platnoj transakciji ne ugovore drugačije;
- BIC pružaoca platnih usluga platioca, pružaoci platnih usluga koji učestvuju u platnoj transakciji ne ugovore drugačije;
- ime referentne stranke platioca, ako postoji u dematerijalizovanom ovlašćenju;
- identifikacioni kôd referentne stranke platioca, ako postoji u dematerijalizovanom ovlašćenju;
- ime referentne stranke primaoca plaćanja, ako postoji u dematerijalizovanom ovlašćenju;
- identifikacioni kôd referentne stranke primaoca plaćanja, ako postoji u dematerijalizovanom ovlašćenju;
- identifikacioni kôd platne šeme;
- datum poravnjanja naplate;
- referentna oznaka za naplatu pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja;
- vrsta ovlašćenja;
- vrsta direktnog zaduženja (ponavljajuće, jednokratno, prvo, zadnje ili povraćaj);
- ime primaoca plaćanja;
- IBAN računa za plaćanje primaoca plaćanja koji se odobrava za naplatu;
- ako je raspoloživo, ime platioca;
- IBAN računa za plaćanje platioca koji se zadužuje radi naplate;
- jedinstvena referentna oznaka ovlašćenja;
- datum potpisivanja ovlašćenja;
- iznos za naplatu;
- jedinstvena referentna oznaka ovlašćenja, koju je dostavio izvorni primalac plaćanja koji je izdao ovlašćenje, ako je ovlašćenje preuzeo primalac plaćanja koji nije primalac plaćanja koji je izdao ovlašćenje;
- identifikator primaoca plaćanja;
- identifikator izvornog primaoca plaćanja koji je izdao ovlašćenje, ako je ovlašćenje preuzeo primalac plaćanja koji nije primalac plaćanja koji je izdao ovlašćenje;
- bilo koje informacije o plaćanju koje primalac plaćanja dostavi platiocu.

U smislu ove podtačke, referentnom strankom smatra se lice u čije ime se vrši plaćanje odnosno prima uplata;

c) podaci iz člana 3 stav 5 tačka 3 ove odluke su:

- jedinstvena referentna oznaka ovlašćenja;
- identifikator primaoca plaćanja;
- ime primaoca plaćanja;
- iznos za naplatu,
- bilo koje informacije o plaćanju;
- identifikacioni kôd platne šeme.